

Penge er kun papir...

For en uge siden indledte statsminister Modi en blitzkrig mod sorte penge, og erklærede alle 500 og 1.000 rupee-sedler for ugyldige med næsten øjeblikkeligt varsel. Gamle sedler skulle erstattes med nye. Siden har der været lange køer foran bankerne og mange står uden penge til det daglige brød. Spørgsmålet er, om det er umagen værd?

Alle blev taget på sengen. Onsdag morgen indrømmede en bankdirektør fra Mumbai, at han var nødt til at knuse sin datters sparegris, så han kunne komme på arbejde. Han havde ingen småpenge til vejtolden, for den gamle 500 seddel (50 kroner) duede jo ikke længere.

Til Modis ros må man sige, at det var lykkedes ham at holde indgrebet hemmeligt, og dét var afgørende, for ellers ville de brodne kar være sluppet igennem nettet. Nu sad de tilbage med alle deres sorte penge, skjult i madrasser og hengemte kufferter. Og hvad kunne de bruges til...?

En dårlig dag på kontoret

Desværre havde hemmelighedskrammeriet også en bagside til medaljen. Bankerne, som i sagens natur udgør operationens yderste frontlinje, blev også taget på sengen. De fik onsdagen til at forberede sig, og modtage forsyninger af nye 500 og 2.000 rupee-sedler.

Da de slog dørene op torsdag morgen, blev de mødt af frådende hob. Kontantautomaterne blev tømt på rekordtid og står nu tomme hen. De nye sedler har andre mål end de gamle, og kan derfor ikke fyldes direkte på maskinerne (det tager et par uger, siger finansministeren), og der er ikke nok 100 rupee-sedler til at dække behovet.

Verdens største pengeombytning

Ifølge planen kan borgere veksle 4.000 rupees (400 kroner) om dagen de næste to uger og hæve op til 20.000 rupees om ugen. De kan indsætte så mange penge de vil på deres bankkonto frem til årets udgang, dog vil alle indbetalinger på over 250.000 rupees blive gransket af skattevæsenet. Spørgsmålet er så, om skattevæsenet har mandskab til det.

Der er tale om historiens største pengeombytning. Indien er verdens mest kontantbaserede økonomi: 90% af alle transaktioner betales kontant, og de to sløjfede sedler udgør 86% af den samlede kontantbeholdning. Dermed fjernede Modi med et trylleslag 11% af Indiens BNP fra det økonomiske kredsløb i tirsdags.

No change

Resultatet er noget nær paniske tilstande blandt borgerne, der hverken kan købe mad til bordet eller transport hjem fra arbejde. Hospitaler afviser akutte patienter, restauranter ligger øde hen og grønthandlere holder lukket.

I landområderne, hvor 60% af befolkningen bor, er forholdene endnu værre. De færreste har en bankkonto eller et hævekort, og 70% af alle landsbyer ligger mere end fem kilometer fra nærmeste filial. Af samme grund handler bønderne kontant, både når sælger deres afgrøder eller køber såsæd og kunstgødning. No problem... lige indtil i tirsdags.

Et nationalt problem

Modi har erkendt, at overgangsfasen bliver svær, men har opfordret til overbærenhed. Store problemer kræver store løsninger, og problemet med falske sedler og sorte penge er et nationalt problem. Ifølge den indiske efterretningstjeneste er Pakistan storproducent af falske indiske rupee-sedler, der undergraver økonomien og finansierer terrorgrupper i Indien.

Dertil kommer de sorte penge, der samlet set udgør 23% af den indiske økonomi, jf. Verdensbanken. Pengene stammer fra

korrupsion og skattesnyd. Kun 1% af befolkningen betaler indkomstskat. Modi håber, at den økonomiske lussing til skulkerne kan bringe flere over skattefolden.

Løser det problemet?

Men indgrebet har vakt kritik fra en bred front, og ikke kun fra de sædvanlige politiske modstandere, venstreorienterede indiske medier og professorer fra JNU (se indlæg [Heksejagt på de højere læreranstalter](#)).

Mange tvivler på, at indgrebet for alvor kommer de sorte penge til livs, for der er altid smuthuller, både for de store og små fisk. De rigtig store summer er allerede i sikker havn, de er slet ikke bundet i sammenrullede 1.000 rupee-sedler, men opbevares i guld, aktier og fremmedvaluta.

Derudover svirrer det med historier om entreprenante typer, der opkøber gamle 1.000 sedler til nedsat pris, og sælger dem videre til folk, der kan veksle. Og dyre togrejser, der bliver opkøbt med gamle kontanter og derefter aflyst mod et mindre gebyr og refunderet i nye kontanter. Og bygherrer, der aflønner deres daglejere i gamle 500-sedler. Enten får daglejerne flere måneders løn på forskud, eller også må flere mand deles om én seddel, så kan de selv bøvle med at få dem vekslet.

Og heri lyder den anden store kritik at indgrebet, nemlig at indgrebet først og fremmest rammer almindelige, hårdtarbejdende indere. Daglejere tvinges ud i lange køer og en masse besvær, og ingen dækker deres tabte indtægt. Og millioner af indiske husmødre, der i årevis har lagt penge til side i smug, tvinges nu til at røbe deres små kontantbeholdninger – ikke altid en fordel, hvis husbonden har laster.

Økonomiske efterdønninger

Endelig frygter mange, at indgrebet vil skære toppen af

vækstraterne. Indkøb af større luksusvarer er sat på standby og boligpriserne er faldende, da udbetalingen ofte sker i kontanter. På et dybere plan skaber indgrebet usikkerhed om pengenes troværdighed, hvilket kan styrke indernes i forvejen lidenskabelige forhold til guld.

Men store gulddepoter er skidt for økonomien, da det dræner det finansielle sektor for likvide midler – guld i skuffen kan ikke investeres. Tilhængerne indvender, at indgrebet netop vil føre til mere kapital, da hengemte penge nu tvinges ind på bankkonti.

En klassisk Modi

Pengeombytningen er et sympatisk og tiltrængt slag mod korrruptionen, der plager Indien, men det er også "en klassisk Modi": Et indgreb rettet mod Indiens helt store problemer, med en strategi alle kan forstå, der emmer af maskulin handlekraft, lanceres under stor fanfare og har måske/måske-ikke den tilsigtede effekt (se indlæg: [Take the Poo to the Loo & Statuen der ikke voksede ind i himlen](#)).

Timing er god, til næste år venter fem delstatsvalg, som gerne skal vindes. Til den tid har irritationen forhåbentlig lagt sig, og folket vil huske Modi som handlingens mand. Manden, der knuste korrruptionen med den store hammer.

16.11.2016: Radio 24syv [Millionærklubben](#) (30 min. inde i indslag)

10.11.2016: [The Economist – Taking notes](#)

14.11.2016: [Firstpost – Demonetisation...](#)

12.11.2016: [EPW – Theatrics on Black Money](#)

Photo credits: Shutterstock

Kampen om den hellige ko

Beskyttelsen af den hellige ko er en af hindunationalisternes vigtigste mærkesager, og en sag, som nyder stadig større bevågenhed i Indien. Hvert år bringer skrappere love og skærpet retorik, og statsminister Modi burde glædes. Men sejren har kun gjort livet sværere for ham.

Uden for Mumbai ligger en ranch med frodige grønne marker, velholdte bygninger og en stald, hvor 220 køer nyder deres otium. Staldene er overvåget af CCTV og udstyret med ventilation, sprinklersystem og musikanlæg, der spiller religiøse hymner, mens dyrene tygger drøv. Det holder dem i godt humør, siger Sachin Patil, lederen af ko-refugiet, og et mangeårigt medlem af den hindunationale organisation, RSS.

Ranchen, som hedder *Keshav Srushti Gaushala*, er en af de mange ko-retræter, som tager vare om køer, der har nået pensionsalderen – køer, der ikke længere producerer mælk, men heller ikke kan slagtes som følge af Maharashtra's forbud mod slagtning af køer.

Ko-vogtere

Sidste år strammede delstaten loven, så man nu risikerer op til fem års fængsel for salg eller besiddelse af oksekød. Derudover må man ikke længere slagte "udtjente" kvæghold. De skal dø en naturlig død.

Stramningerne i Maharashtra afspejler udviklingen på landsplan. I dag er der – i varierende grader – forbud mod slagtning af køer i 24 af Indiens 29 delstater. Dertil kommer en skærpet retorik mod "ko-drab" (som det kaldes) og et stigende antal *gau rakshaks* – ko-vogtere. Mange af vogterne handler ud fra en religiøs fordring, og passer køerne med den

største hengivenhed.

Andre har en anden dagsorden. De deltager i voldelige overgreb og lynchninger af især muslimer og kasteløse, der mistænkes for at slået køer ihjel (se [Det var bare lammekød](#)), eller kræver penge af kvægtransporter, før de lader dem køre videre.

Kasteløs vrede

For halvanden måned siden gik det ud over fire kasteløse i byen Una i delstaten Gujarat, der fik tæv af de mere hårdtslående ko-vogtere, da de blev pågrebet med en død ko. De fire insisterede på, at de havde anskaffet koen på redelig vis og blot gjorde deres arbejde – mange kasteløse lever af at fjerne døde dyr, hvis skind de flår og garver – men forgæves. De blev bundet til en 4-hjulstrækker og fik pisk. Afstraffelsen blev optaget på video, og lagt ud på de sociale medier.

Hændelsen skabte en stærk vrede blandt de kasteløse. I de efterfølgende dage bredte protesterne over hele Gujarat, og de kasteløse erklærede, at de nu ville lade de døde dyr blive liggende i gaderne. Så kunne højkasterne selv fjerne dem.

Problemer med baglandet

Toppolitikere flokkedes til hospitalet hvor de fire var indlagt, herunder den hindunationale delstatsleder Anandiben Patel, der prøvede at klinke skårene. Siden er hun trådt tilbage af "helbredsmæssige årsager". Narendra Modi har fordømt overgrebene, og beskyldt mange af ko-værnene for at være falske disciple. Bemærkningen skabte vrede i Modis hindunationale bagland, og blotlagde hans eget grundlæggende dilemma.

På den ene side er beskyttelsen af koen en af de mest centrale mærkesager i den hindunationale bevægelse. Koens ophøjede status er dybt forankret i de hellige skrifter, og koen æres på tværs af kasteskel og regionale grænser.

Hindunationalt hjerteblod

Allerede i slutningen af 1800-tallet, da reformbevægelsen Arya Samaj lagde kimen til den hinduistiske vækkelse, var den hellige ko det naturlige samlingspunkt, et symbol alle kunne forstå. Det samme gjorde sig gældende i 1920'erne, da den paramilitære bevægelse RSS så dagens lys. Den hellige ko er hindunationalt hjerteblod, og den store fokus på beskyttelsen af den hellige ko er en ubetinget ideologisk sejr.

På den anden side er der store økonomiske interesser i spil. Indien producerer en femtedel af verdens mælk, den indiske mælkeindustri har en samlet omsætning på 60 milliarder dollars om året. Og den nyder ikke godt af de ideologiske opstramninger.

Hvis de hindunationale forbud om slagting af køer bliver alt for omfattende, står Indien tilbage med en ældrebyrde blandt køer og okser. Hvad skal der ske med alle dem, der er for gamle til at producere mælk, og for affældige til avl? Og hvad med de mange tyrekalve, der fødes? De kan ikke alle komme på plejehjem uden for Mumbai.

Glæden ved læder

Dertil kommer læderindustrien, der omsætter for 12 milliarder dollars om året, og spiller en vigtig rolle i Modis *Make In India*-program, der skal skabe flere industriarbejdspladser i Indien (om end garverierne er stærkt forurenende og spænder ben for Modis *Clean Ganga*-projekt. Det er ikke nemt at være indisk statsminister...).

Læderindustrien beskæftiger 2½ mio. mennesker, især muslimer og kasteløse, og det bringer os videre til Modis politiske dilemma. Under de efterfølgende protester i Gujarat stod muslimer og kasteløse side om side. De to grupper har fælles interesser. De udgør Indiens mest marginaliserede grupper, og er begge økonomisk truet af den voksende modstand mod "ko-drab".

Visse [analytikere](#) ser konturerne af en ny politisk alliance, der kan udfordre hindunationalisterne i deres egen højborg, Modi hjemstat Gujarat, ikke mindst fordi der i forvejen er utilfredshed blandt hans Patel-kernevalgere (se [Når kaster snobber nedad](#)).

Nye alliancer

Derudover kan den kasteløse vrede og gryende alliance med muslimerne underminere chancen for en valgsejr i den folkerige delstat Uttar Pradesh til næste år. Ikke overraskende har Mayawati, den magtfulde kasteløse leder fra Uttar Pradesh, besøgt de fire ofre fra Una på hospitalet. Det samme har Kongrespartiets vicepræsident Rahul Gandhi, der måske håber at puste liv i den gamle alliance med de kasteløse. For Modi er der mere på spil; det handler om hans genvalg i 2019, hvor en sejr i Uttar Pradesh er stærkt nødvendig.

Og således er det blide dyr, der symboliserer alt det bedste i verden – gavmildhed, selvopofrelse, frugtbarhed og fred – blevet omdrejningspunktet for en benhård kamp om penge, magt og rå politik. I det spil er der ingen hellige køer.

[P1 Morgen](#) – 5/9-2016

[Swarajyamag](#) – 19/8-2016

[The Economist](#) – 18/8-2016

[The Wire](#) – 18/8-2016

[Al Jazeera](#) – 25/8-2016

[Vice news](#) – 10/8-2015

Og en god artikel om de konkrete konsekvenser, den nye lov har for Maharashtra's bønder (en vinkel, som lå uden for indlægget fokus):

[India Express](#) – 4/2-2016

Photo Credits: Shutterstock

Statuen, der ikke voksede ind i himlen

Indien bygger lige nu på verdens største statue. Projektet afspejler Narendra Modis svaghed for paradeprojekter og værdipolitik. Men vælgerne deler ikke hans begejstring. De vil have udvikling.

Det var med vanlig fanfare, at Modi lancerede sit "Statue of Unity" projekt. Hver eneste landsby i Indien skulle bidrage med et kilo gammelt jern, som en hyldest til Indiens "jernmand", landsfaderen Patel. Hundrede lastbiler blev sendt afsted for at indsamle pletter, pander og rustne haveredskaber fra landets bondestand, og kontorer blev åbnet, så nationen kunne modtage folkets bidrag. Patel-statuen skulle være et "nationalt samlingsprojekt".

Siden er 5.000 kubikmeter "folke-jern" blev indsamlet. Desværre kan det gamle jern ikke bruges i statuen, i hvert fald ikke i de bærende elementer, for kvaliteten er for dårlig. Desuden skal statuen støbes i Kina (men dog samles i Indien).

Helte fra Gujarat

Modi lancerede projektet i 2013, mens han stadig var leder af delstaten Gujarat. Frihedskæmperen Patel kom nemlig også fra Gujarat, og derfor var det kun naturligt, at statuen skulle placeres netop dér. I den forstand mindede statuen om så mange andre prestigeprojekter, som indiske delstatsledere kaster sig ud i, når de skal manifestere deres pondus. Alligevel havde Patel-statuen en særlig kaliber, som efterhånden kendetegner Modi.

Statuen skal være verdens største, 182 meter høj, dobbelt så høj som Statue of Liberty. Med sokkel bliver den 240 meter høj, næsten 2½ gang højere end Københavns Rådhusårn. Dertil kommer mindehave og museum, og en kunstig sø på 12 kvadratkilometer, som turister kan sejle rundt på. Samlet pris, tre milliarder kroner.

Indiens Bismarck

Patel var en af Indiens vigtigste landsfædre. Han var Nehrus sekundant og manden, der samlede Indien i de kritiske måneder op til uafhængigheden. Kun halvdelen af subkontinentet var underlagt den britiske kolonimagt, resten var fordelt mellem 556 fyrstendømmer, der skulle lokkes og trues ind i den indiske union. Det klarede Patel.

En journalist fra New York Times beskrev ham som "kold, kynisk og sej som læder". Gandhi kaldte ham "den perfekte mand til jobbet". Han fik tilnavnet "Indiens Bismarck". Netop derfor ynder Modi at spejle sig i Patel; begge er hårde mænd, der kan føre Indien videre.

Men sympatien for Patel har også stærke ideologiske og politiske undertoner. Patel repræsenterede en mere kulturkonservativ og Islam-kritisk fløj af Kongresbevægelsen, som måtte vige for Nehru og Gandhis vision om et pluralistisk Indien, blandt andet fordi Patel døde allerede i 1950. Nehru blev Indiens første statsminister, han styrede landet i 16 år, hvorefter hans datter og barnebarn sad på magten i yderligere 20 år.

Nehru/Gandhi-dynastiet var en realitet, og en tragedie for Indien, mener hindunationalisterne. Hvis bare Patel havde stået i spidsen, havde Indien været et bedre (og mere hinduistisk) sted i dag, mener de. Med statuen ønsker Modi at hylde Patel på bekostning af Nehru, og dermed bidrage til den generelle afvikling af Nehru/Gandhi-dynastiets magi, som finder sted i disse år.

Kampen om historien

I den forstand ligger Patel-statuen i fin forlængelse af den bredere hindunationale kulturkamp, som Modi har ført, siden han kom til magten. Hans mål er at udbrede den hindunationale fortælling om et Indien, der har befundet sig i en mørk middelalder siden muslimerne indtog Nordindien i år 1000.

Nye skolebøger er blevet lanceret, der ophøjer hinduistiske myter til sandhed, og hævder at de tidlige hinduistiske civilisationer befandt sig på et teknologisk niveau, der overgår nutiden, komplet med atomkraft, avanceret radartechnologi, kunstig befrugtning og galaktiske rumrejser (se indlæg [Rama Unplugged](#)).

Dertil kommer en stiltiende accept af hinduradikale gruppers anslag mod ytringsfriheden samt overgreb på kristne og muslimske mindretal (se indlæg [Det var bare lammekød](#)).

Modis svaghed

Men Patel-statuen afspejler også en anden af Modis svagheder; hans forkærlighed for store projekter med skarpe deadlines, fængende navne og letforståelige formål. De næste mange år er belagt med ambitiøse mål:

Inden 2017; anlæggelse af 30 kilometer ny vej om dagen og etablering af bredbånd i 600.000 landsbyer. Inden 2019; udrensningen af den hellige og stærkt forurenede Ganges-flod og opførelse af 120 mio. toiletter (se indlæg, [Take the Poo to the Loo](#)). Inden 2020; opførelse af 100 nye "smarte" byer og skabelsen af 100 mio. nye industrijobs. Listen er [lang](#) og hensigterne prisværdige, men ifølge kritikere, ikke uden skyggeside.

For det første er der ikke altid sammenhæng mellem budget og ambitionsniveau, og dermed er fremdriften beskeden på mange af projekterne. For det andet er Modis autoritære ledelsesstil en stigende belastning. Ministermøder beskrives som "monologer",

hvor Modi træffer hurtige beslutninger uden debat, hen over hovedet på sine ministre. Ingen tør modsige ham og eksperterne bliver sjældent spurgt.

Den anerkendte historiker Ramachandra Guha kalder Modi-regeringen for "anti-intellektuel" i sin foragt for akademikere. Projekter prioriteres ikke nødvendigvis ud fra objektive kriterier, men snarere ud fra deres PR-værdi, eller i hvor høj grad de flugter med Modis personlige kæpheste.

Knap så minimalistisk

Endelig er hans projekter ofte drevet af statslig centralisme, uden skelen til græsrodde og folkelige forankring, på trods af at Modi ofte fremhæver sig som tilhænger af minimalstaten. Som tidsskriftet *The Economist* bemærker om Modis regeringsstil: "De dygtigste ledere skaber de rette betingelser, så andre kan opnå ambitiøse mål... Modi bør sigte efter brede reformer, ikke specifikke målsætninger".

For det er de svære reformer, der mangler, hvor resultaterne først bærer frugt efter mange år, f.eks. forbedringer af folkeskolen og folkesundheden. I stedet vedtages nye paradeprojekter, senest – lige før jul – etableringen af en højhastighedstogforbindelse mellem Delhi og Ahmedabad, hovedstaden i Modis delstat Gujarat. Pris: 90 milliarder kroner. De penge var bedre brugt på en generel forbedring af Indiens skrantende statsbaner, mener kritikere, og henviser til de 23 mio. mennesker som dagligt fragtes rundt i landet på nedslidte skinner og broer, der vakler under tidens tand.

Tilhængere & modstandere

Modis tilhængere hæfter sig ved, at de store prestigeprojekter har stor psykologisk betydning. De motiverer, inspirerer og sender et klart signal til resten verden om, at Indien er på vej. Det budskab skaber optimisme og fremtidstro, og fremmer udenlandske investeringer. Og sådan ser det nok også ud på de bonede erhvervsgulve i Mumbai og Bangalore, men ikke i de

nordindiske landdistrikter, som stadig venter på "de gode tider", som Modi lovede dem under valgkampen i 2014.

Og reaktionen synes undervejs. I 2015 tabte Modi to vigtige delstatsvalg i Nordindien (se indlæg, [Slaget om Bihar](#)), på trods af at hindunationale kræfter pustede til de sekteriske gløder, og skabte splid med muslimer og kristne. Men den brede befolkning ønsker udvikling, ikke værdipolitik. Det var derfor de stemte på Modi. Høje statuer og hurtige toge er ikke nok. Ikke nu, og ikke længere.

Indslag i [P1 Morgen](#), 29.12.2015

Se også artikel i [The Diplomat](#)

En krammer til Modi

I går blev Narendra Modi hyldet som en rockstjerne på Wembley Stadium. Ingen udenlandsk leder har fået så varm en velkomst i Storbritannien, udover Nelson Mandela og et par paver. For Modi er en kærkommen gæst for de fleste, og selv han trænger til lidt medvind.

Modi havde al mulig grund til at smile, da han trådte ind på et udsolgt Wembley stadium i går. Han blev mødt af et samlet britisk kabinet og 60.000 jublende tilskuere. Den britiske statsminister James Cameron gav ham et kram og sagde til publikum, at "ingen havde troet at en chaiwallah (te-dreng) skulle styre verdens største demokrati, men de tog fejl". Herefter fulgte dans og musik, og et festfyrværkeri af olympiske dimensioner.

Wembley var kulminationen på Modis 3-dages tur gennem England,

som bød på frokost med dronningen og middag med statsministeren. Han lagde vejen forbi en statue af Mahatma Gandhi, og holdt en vittig tale i det britiske parlament, i øvrigt som den første indiske statsleder nogensinde.

På den sorte liste

Modis triumftog står i skarp kontrast til den paria-status, han havde i store dele af verden helt frem til hans valgsejr sidste år. Hans formodede ansvar for massakren i Gujarat 2002, hvor 2.000 muslimer blev dræbt i uroligheder mens han var delstatsleder, gjorde ham til persona non grata i det meste af vesten i 10 lange år. Det var først da det stod klart, at han ville blive Indiens næste statsminister, at indrejseforbuddet blev ophævet.

Af samme grund var der spredte og vedholdende protester i London i forbindelse med Modis visit. En gruppe aktivister kastede et kæmpe lysbillede op på Whitehall søndag aften, der forestillede Modi med et sværd i hånden, flankeret af et nazihagekors formet som det hellige om-tegn. Det var en protest mod hans hindunationale dagsorden, hans anslag mod ytringsfriheden og hans nedlæggelse af 13.000 NGO'er, herunder Greenpeace.

Protesterne hang ved som et dårligt minde, men forpurrede ikke den gode stemning mellem Modi og Cameron. Dertil var der for meget på spil, både politisk og økonomisk.

Elsket og savnet

For Cameron var det et længe ventet besøg, der endelig blev indfriet. Hele tre gange var han draget til Indien – forrige gang i spidsen for den største britiske erhvervsdelegation nogensinde – uden at Modi kvitterede med et genvisit. I stedet besøgte Modi 29 andre lande: Obskure lande som Fiji, Usbekistan og Mongoliet – og hvad værre var – Frankrig og Tyskland, hvor store virksomheder stod på spring.

Selv Irland blev velsignet med et besøg, før Modi vendte sig mod den gamle kolonimagt. Og heri ligger måske årsagen til Modis fodslæben; de gamle bånd mellem de to nationer er flettet med nostalgi og gammelt nag, latente komplekser og nye styrkeforhold. Modis tøven var en magtdemonstration, omend kun for en tid, for Indien og Storbritannien er nært forbundene økonomisk.

Indiske virksomheder investerer mere i Storbritannien end de gør i de alle øvrige EU lande tilsammen. Den indiske industrigigant Tata beskæftiger 65.000 briter og ejer de engelske klenodier; Jaguar og Landrover. Dertil kommer yderligere 800 indiske virksomheder, der er aktive i Storbritannien. Og pengene flyder begge veje. Storbritannien er Indiens 3. største udenlandske investor. Britiske firmaer beskæftiger 700.000 mennesker i Indien.

Gensidige fordele

De bånd blev styrket under besøget. Cameron ønsker at sikre britiske virksomheders adgang til det indiske marked, der forventes at blive verdens største inden 2030, og Modi ønsker kapital til sine store byggeprojekter. Dagen før Wembley besøgte Modi derfor Londons finansdistrikt, hvor han fik lovning på at kunne afsætte indiske realkreditobligationer for flere milliarder kroner, de såkaldte "masala-bonds". Samme aften tog han ud til den britiske statsministers landsted, Checkers, hvor han spiste ris og dal med Cameron, og blev enige om en handelsaftale på over 80 milliarder kroner.

Men også politisk er mødet vigtig for dem begge. Modi er trængt på hjemmefronten. Han har tabt de seneste to delstatsvalg (se forrige blog, [Slaget om Bihar](#)), hvilket har givet kritiske røster i den hindunationale lejr blod på tanden. Og så er det rart atter at stå blandt venner på Wembley stadium.

Blandt brødre og søstre

For Modi har kultstatus blandt en stor del af de britiske indere. Dels er han fra delstaten Gujarat, ligesom hovedparten af hans publikum. 600.000 af de 1½ mio. britiske indere er gujaratier. Derudover er mange af de britiske indere veluddannede, med gode jobs i den private sektor – selvsamme gruppe, som udgør hans kernevælgere i Indien. De sætter pris på Modis effektive og erhvervsvenlige facon, og ser ham som frelseren, der kan skabe fremdrift og udvikling i Indien.

Endelig har Modi plejet forholdet til udlandsinderne gennem det meste af sin karriere, og de har kvitteret med store pengebeløb til hans valgkamp. Det er ikke et tilfælde at hans visit falder midt i Diwali, en af hinduismens vigtigste højtider, hvor brødre og søstre fejrer hinanden. [Kyniske iagttagere](#) i Indien har dog bemærket, at udlandsinderne har et særligt behov for at lufte deres patriotisme, omend helst på magelig afstand af Indien.

Stjernestøv og rampelys

Uanset hvad, så har udlandsinderne altid været blandt Modis mest trofaste publikum. På Wembley stadium ville han være sikker på en hyldest, som ville kunne høres hele vejen til Indien, og imponere vælgerne på hjemmefronten.

Samme tanke har også strejft Cameron, som gerne vil takkes den "asiatiske stemme" på sin egen hjemmefront. Han håber, at noget af det indiske stjernestøv også daler ned over ham. En krammer med Modi kan i hvert fald ikke skade.

Se også indlæg i [DR2 Dagen](#) og [P1 Morgen](#)

Når kaster snobber nedad

I løbet af de seneste dage har en halv million demonstranter fra den magtfulde og velstillede Patel-kaste i Gujarat krævet at blive nedgraderet i kastehierarkiet, så de officielt ligger på niveau med de svageste lavkaster. Det er en sær historie om positiv særbehandling og et kastesystem under forandring.

"Det er latterligt...det svarer jo til, at jøderne påstår, at de er fattige og svage..." sagde Aakar Patel fornylig. Han er leder af Amnesty Internationals afdeling i Indien, og deler ikke sine kasteføllers krav om positiv særbehandling. Men det er der andre, der gør.

De seneste par dage er antallet af demonstranter i Gujarat vokset til over 500.000 mennesker. Skoler og universiteter er lukkede, banker og forretninger har skodder for vinduerne, busser og toge står stille. Statsminister Narendra Modi har opfordret til fred og forsoning, og tilføjede næsten poetisk: "Our only mantra is shanti".

Men der var ingen shanti stemning i Gujarats gader, i hvert fald ikke efter demonstranternes leder, den 22-årige handelsstuderende Hardik Patel blev tilbageholdt af politiet tirsdag aften. Demonstranter angreb politistationer og brændte busser ned, og politiet svarede igen med skarpe skud. Otte demonstranter og én politimand mistede livet. Militæret blev indsat og undtagelsestilstand indført i de største byer. Samtidig lukkede myndighederne ned for internettet, og afskar dermed 63 mio. borgere i Gujarat fra de sociale medier, især den mobile beskedstjeneste WhatsApp, som demonstranterne bruger til at organisere sig med.

Lidt som Gandhi

De nuværende uroligheder i Gujarat startede den 19. august, da Hardik Patel afholdt sit første offentlige møde på pladsen i delstatens hovedstad Ahmedabad. Han klagede over, at

lavkasterne – de såkaldte OBC'er – blev optaget på universitetet uden særlige krav, mens de selv skulle levere topkarakterer. Han ønskede samme rettigheder som OBC'erne, og påbegyndte herefter en sultestrejke "til døden" – et yndet våben i indisk politik, som Mahatma Gandhi brugte flittigt og godt.

Oprøret har vakt forundring, for Patel-kasten er en af Gujarats mest magtfulde kaster. De udgør 15% af delstatens befolkning, styrer 80% af Indiens diamanteksport og er notorisk dygtige forretningsfolk. De sidder på de fleste kiosker i England, driver handel i Afrika og ejer 30% af alle moteller i USA. Stort set alle Patel'er i Gujarat har familiemedlemmer i vesten, med alt hvad deraf følger af pengeoverførsler og prestige. Men nu vil de anerkendes som OBC'er – Other Backward Classes – en gruppe af socialt og økonomisk underprivilegerede lavkaster, som nyder godt af positiv særbehandling, og en øremærket kvote på 27% af alle offentlige jobs og studiepladser.

En politisk bombe

Jobkvoter og særbehandling har alle dage været en politisk bombe i Indien. Allerede i 1870 indførte den britiske kolonimagt særbehandling af de allersvageste grupper, de kasteløse og stammefolket. De gjorde det ud fra lige dele kristen næstekærlighed og politisk rænkespil. De ønskede at splitte uafhængighedsbevægelsen i Sydindien, og det lykkedes.

Efter uafhængigheden videreførte den ny regering stammefolket og de kasteløses særbehandling. De fik tildelt 21.5% af alle stillinger i den offentlige sektor, svarende til deres andel af befolkningen. Men kun fordi deres armod var så ekstrem. Regeringen var forbeholden, for allerede den gang indså man det skråplan særbehandling var. I et land med mange mindretal, hvor alle mente, at de var ringere stillet end de andre, kunne det hurtigt blive en politisk glidebane, en Pandoras æske, der kunne skabe splid i den unge nation. Regeringen lagde låg på

alle øvrige krav om jobkvoter.

Lavkasterne var skuffede. De udgjorde næsten halvdelen af befolkningen, og mange levede i ekstrem fattigdom, men de evnede ikke at omsættes deres vælgertal til politisk magt, for de var splittede af nid og nag. Det var netop kampen om positiv særbehandling, der gav dem et fælles mål og banede vej for deres demokratiske vækkelse. De fandt fælles fodslag under den noget usexede og meget teknokratiske betegnelse "Other Backward Classes" (OBC), der omfattede 3.600 (officielt) fattige lavkaster, og udgjorde ca. 40% af befolkningen.

Same Same, just different

I 1989 besejrede de Kongrespartiet, dannede deres egen lavkasteregering og tildelte sig selv 27% af alle stillinger i den offentlige sektor. Højkasterne rasede og Indien blev ramt af nogen af de værste uroligheder siden uafhængigheden. Studerende fra de højeste kaster vandaliserede offentlige bygninger, kastede med sten mod busser og blev mødt med tåregas og gummikugler af politiet. Og Patel'erne kæmpede på højkasternes side. Det er ironisk, at de nu kæmper for at få andel i netop den ordning, som de kæmpede mod den gang.

Det kan virke forbløffende, at en velstående kaste fra en velstående delstat, skulle føle behov for at blive optaget i en klub for lavkaster, men mange af dem føler sig svigtet af Modis fokus på "big business". Inden for de seneste ti år er 60.000 små og mellemstore virksomheder lukket i Gujarat, og det har især ramt Patel-kasten. Og takket være kvotesystemet, er de afskåret fra en videregående uddannelse, fordi OBC'erne og de kasteløse sidder på halvdelen af pladserne. Uden uddannelse kan de ikke skifte erhverv eller udvandre til England og USA. De er fanget i deres kiosker.

Endnu hårdere er det for de reelt fattige Patel'er, som end ikke har en kvoteordning, at falde tilbage på. Til gengæld er der mange velhavende OBC'er, som nyder godt af særbehandling,

men ikke har brug for hjælp. Og sidst, men ikke mindst, så bygger fordelingsnøglen for særbehandling på tal, der stammer fra 1931. Siden uafhængigheden har kastetilhør ikke indgået i spørgerammen for folketællingerne.

Konspirationer

Men Hardik Patel og hans meddemonstranter får næppe medhold i deres klager. Gujarats delstatsleder, som i øvrigt selv er en Patel, afviser pure at udvide OBC-gruppen med Patel eller nogen anden gruppe. Og med god grund, for det ville skabe en præcedens for alle mulige andre underkaster, og give anledning til protester og oprør over hele Indien. Kompromis er ikke en mulighed, og protesterne ulmer derfor nok videre, måske endda med støtte fra højkasterne.

I mellemtiden er medierne er fulde af konspirationsteorier om, hvorvidt Hardik Patel er i ledtog med Kongrespartiet, lavkastepartierne, den hindunationale yderfløj eller andre, som har et horn i siden på Modi. Selv siger Hardik Patel, at demonstrationerne skyldes, at "vores egne er ligeglade med os, selvom de er ved magten", og retter dermed en anklage mod Modi og det hindunationale parti BJP, som Patel'erne har støttet i årtier.

Andre konspirationsteorier lyder på, at det er Modi selv, der står bag urolighederne, da han ønsker at afvikle den særbehandling af OBC'erne, som i sin tid førte til lavkasternes demokratiske vækkelse. I dag er lavkastepartierne hans største politiske modstander. Men i givet fald havde han næppe gjort det i Gujarat, hvor han regerede i 14 år.

I sidste ende er oprøret både en kritik af Modi og en kritik af kvotesystemet, som opfattes som forældet og uretfærdigt, og ude af trit med et samfund, der blive stadig mere hvor klasseorienteret, på bekostning af kaste. Konsekvensen er todelt: BJP svækkes i deres gamle højborg Gujarat, og der kommer en fornyet og seriøs debat om rimeligheden ved positiv

særbehandling, For det er klart, at noget er helt galt i Indien, når højkaster ønsker at være lavkaster og lavkaster prøver at være højkaster og ingen længere kender deres plads. Så er det tid til forandring.

For mere om det indiske kasteoprør, se kapitel 3 – [Kastekrigerne](#) ..og alle "[Egne Fortællinger](#)" med K3 foranstillet

---

Rama unplugged

Indiens hindunationale regering blev valgt på et mandat om økonomisk udvikling, men under overfladen lever den hindunationale ideologi i bedste velgående. Et af deres vigtigste våben er historien; en ny fortolkning af en gammel fortælling.

Sidste år vakte den indiske statsminister Narendra Modi opsigt, da han i forbindelse med indvielsen af et hospital fremhævede elefantguden Ganesh som eksempel på fortidens indiske lægekunst; "der må have været en kirurg, som placerede et elefanthoved på en menneskekrop og derved opfandt plastikkirurgi" sagde han i ramme alvor, og nævnte herefter sagnfiguren Karna som et levende bevis på tidlig indiske stamcelleforskning. Karna blev, jf. det episke heltesagn Mahabharata, født uden for sin moders skød.

Modis udtalelser gik verden rundt og blev hånet af den liberale, engelsksprogede presse i Indien. Men hos den hindunationale højrefløj, og de mange indere, som higer efter

national stolthed, faldt talen i god jord. At Indien var en højtudviklet kultur mens man i Vesten levede som stenalderfolk i mørke grotter og bankede pilespidser ud af flintesten, tæller godt i det regnskab.

Men Modis tale afspejlede også hvordan den hindunationale historiefortælling er blevet stadig mere stueren de senere år. Det er en fortælling, som blander myte med virkelighed, og danner grundlag for den hindunationale vision om Indien; at hinduismen og Indien er uløselig forbundet, at indere per definition er hinduer. Og muslimer og kristne dermed ikke er ægte indere.

Civilisationens vugge

Ifølge den hindunationale fortælling var Indien selveste civilisations vugge. Det var hér hinduismen opstod sammen med oldsproget sanskrit og de hellige vedaer, og hér de videnskabelige og filosofiske strømninger udgik til resten af verden. Det ariske folk rejste ud fra Indien og bragte civilisationens lys til Europa (Hitler sagde det samme, bare med omvendt fortegn, forskningen tyder på at arierne udgik fra Iran – det moderne ord for Aryan – omkring 1600 fvt.).

Pointen er klar: Indien en storslået nation, der ikke står i gæld til nogen. Tværtimod. For det var muslimske invasionsstyrker, der satte et punktum for den hinduistiske guldalder omkring år 1000, og kastede Indien ud i en mørk middelalder, der kun lige har nået sin afslutning. Først 800 års muslimsk overherredømme med tvangsomvendelser af hinduer. Dernæst 200 års britisk kolonistyre og kristen indoktrinering. Og endelig – siden uafhængigheden – 40 års styre, anført af Kongrespartiet og Nehru/Gandhi-dynastiet, i hvis forestilling om det mangfoldige Indien, der ikke var plads til hinduistiske værdier.

Det var i frustration over Kongrespartiets knæfald overfor muslimerne, at en hindunationalist myrdede Mahatma Gandhi i

januar 1948, men det sendte dem bare yderligere ud i den ideologiske kulde. For mange hindunationalister var Modis sejr i 2014 et historisk vendepunkt, måske endda enden på den mørke middelalder.

En flyvende Rama

Men hindunationalisterne nøjes ikke med at fremhæve den hinduistiske guldalder, som berigede verden med astronomi, lægekunst og matematik (herunder skakspillet og 10-talsystemet) i perioden 500 BC til 1000 AD. Hindunationalisterne går helt tilbage til myternes tid. I deres optik er guden Rama og dæmonen Ravanna historiske skikkelser i kød og blod, der levede for 9.000 år siden. Da Rama – jf. det episke heltesagn Ramayana – drog til Sri Lanka for at kæmpe sit episke slag mod Ravanna, fløj han i deres fortælling over strødet i en flyvemaskine. Hvordan skulle det ellers kunne lade sig gøre at komme så hurtigt over det store vand? Endvidere havde det oldhinduistiske samfund et teknologisk niveau, der overgik nutiden, komplet med biler, fly og interplanetariske rumrejser, atomkraft, avanceret radarteknologi og kunstig befrugtning. Mener altså hindunationalisterne.

Kort efter Modis tiltræden sidste år, introducerede delstaten Gujarat nye historiebøger i folkeskolen, der byggede på netop dette historiesyn, inklusiv historien om Ramas flyvetur. Bogens forfatter var den pensionerede skolelærer Dinanath Batra, også kendt som "The Ban-Man" for de mange retssager og forbud, han har påført sekulære ytringer.

Mest kendt var hans sag mod forlaget Penguin og bogen "The Hindus: An Alternative History", skrevet af den anerkendte amerikanske indolog, Wendy Doniger. Hun hævdede, at Mahabharata og Ramayana var fiktive beretninger, hvorefter Batra hidkaldte straffelovens § 295, der giver op til tre års fængsel for bevidst opildning til religiøs vrede.

Efter længere tids juridisk tovtrækkeri valgte forlaget at trække bogen tilbage fra markedet og makulere alle resterende eksemplarer. Siden er 85-årige Batra blevet ansat som uddannelsesrådgiver i delstaten Haryana, der nu har indført undervisning i Sanskrit og Bhagvad Gita'en på de højere læreanstalter på bekostning af tysk.

En ligevægtig historie?

Hindunationalisterne hævder, at de nye historiebøger i Gujarat blot genindfører ligevægten i et ideologisk regnskab, som sekulære kræfter længe har skævvredet. Sekulært indstillede historikere frygter, at de nye historiebøger i Gujarat kun er en start, at det ny pensum snart introduceres på nationalt plan som led i en langsigtet bearbejdning af den fælles konsensus om indisk historie, hvor begivenheder udviskes og fremhæves i forhold til det hindunationale projekt. I det regnskab glemmes stormogulen Akbar, der skabte et samfund hvor hinduer og muslimer levede sammen i fred og harmoni. Og den milde Shah Jahan, der byggede Taj Mahal til ære for sin afdøde hustru Mumtaz. Mens hans krigeriske søn Auranzeb, der myrdede løs blandt hinduer og sikher, huskes for evigt. Hindunationalisternes egen indblanding i drabet på den åndelige landsfader Gandhi skrives helt ud af pensum.

Narendra Modi var delstatsleder for Gujarat i 14 år. Og det var selveste Modi, der skrev forordet til Batras historiebog. Den politiske kalkule er klar. En fælles fjende skaber sammenhold i egne rækker – de 80% af befolkningen, der er hinduer – og det kan omsættes til langvarig politisk mønt for hindunationalisterne. Men det koster i sammenhængskraften mellem hinduer og muslimer og alle de andre indiske minoriteter. En kosmetisk operation af Indiens historie er et farligt indgreb.